

Jaarverslag 2008

Jan.	feb.	mrt.	apr.	mei	jun.	jul.	aug.	sep.	Okt.	nov.	dec.
------	------	------	------	-----	------	------	------	------	------	------	------

Algemeen

Heemkundekring "De Vierschaer" opgericht 10 september 1982, opereert als een zelfstandige vereniging, ingeschreven bij de Kamer van Koophandel te Breda, en is aangesloten bij de Stichting Brabants Heem, waarin meer dan 110 Brabantse heemkundekringen en ruim 26.000 heemkundigen zijn aangesloten.

Statutaire doelstelling:

De vereniging heeft ten doel:

- De voormalige gemeente Wouw op elk gebied, dat onder het begrip heemkunde valt, te bestuderen en te onderzoeken;
- in brede kring belangstelling te wekken voor de eigen streek en bevolking;
- te ijveren voor het behoud van het eigen karakter en de schoonheid van dorp en omgeving en van cultuurhistorische en heemkundig waardevolle zaken.

Bestuur

Het bestuur onderging in 2008 de volgende wijzigingen;

Voorzitter Arno Melis nam op de laatste bestuursvergadering op 17 december 2008 afscheid van het bestuur. Hij was ruim 26 jaar voorzitter. In de algemene ledenvergadering van 2009 zal van hem afscheid genomen worden. Ook Geert van Putten nam op 31 december 2008 afscheid van het bestuur; hij was sinds 2006 secretaris van de vereniging.

Door het wegvallen van de voorzitter en secretaris ontstond er direct een probleem in het vervullen van de bestuurstaken. De vrijgekomen bestuurstaken werden tijdelijk door de overige bestuursleden waargenomen. Ondanks het feit, dat diverse personen werden benaderd, ging het huidige bestuur verder zonder voorzitter en secretaris.

In 2008 had het bestuur de volgende samenstelling:

Voorzitter:	Arno Melis (vanaf 1982)
Vice-voorzitter:	Piet Hoendervangers (vanaf 1982)
Secretaris:	Geert van Putten (vanaf 2006)
Penningmeester:	Jack Damen (vanaf maart 2005)
Lid:	Frans Schuurbijs (vanaf 1995)
Lid:	Kees Hoendervangers (vanaf maart 2004)

Lid : Rien Reijnders (vanaf maart 2007)

Lid: Nori Jaspers (vanaf maart 2007)

Lid: Jeroen van den Beemt (vanaf maart 2008)

De vice-voorzitter, Piet Hoendervangers, gaf aan in 2009 terug te treden als bestuurslid. Het bestuur vergaderde in 2008 10 keer. Daarbij ging de aandacht in het bijzonder uit naar de bestuursfuncties en de situatie ten aanzien van de huisvesting.

Ledenvergadering

De algemene ledenvergadering werd gehouden op vrijdag 12 maart 2008. Een extra vergadering op 8 oktober 2008 werd ingelast in verband met de invulling van de diverse bestuursfunctie en de huisvesting.

Leden en begunstigers

Op 1 januari 2008 was het aantal leden en begunstigers 535; op 1 januari 2009 telden we 520 leden en begunstigers. Een lichte terugval o.a. door verhuizingen en overlijden. In de algemene ledenvergadering werd besloten om de contributie van de leden en begunstigers gelijk te trekken, zodat de begunstigers alle voordelen van de leden kregen, zoals de Nieuwsbrief en activiteiten, met uitzondering van het stemrecht.

Vrijwilligers

Meer dan 50 vrijwilligers waren ook dit jaar weer bereid om hun steentje bij te dragen aan het werk van de vereniging. Vol enthousiasme zetten zij zich in binnen de werkgroepen en natuurlijk het bestuur. Het is geweldig, dat we telkens weer kunnen bogen op dat stevige fundament van mensen die vrijwillig hun tijd en energie geven.

De traditionele vrijwilligersavond werd dit jaar gehouden op het landgoed Wouwse Plantage in de vorm van een barbecue.

Werkgroepen

Werkgroep Bidprentjes

De werkgroep bestaat uit Annelies Cuperus-Vissenberg en Cees Cuperus.

De twee verzamelingen hebben in 2008 een grote uitbreiding met ongeveer 1.500 bidprentjes gekregen. De "Wouwse" verzameling is nu 7.835 stuks groot. De tweede verzameling (buiten Wouw en de dubbelen) is 15.745 stuks groot, totaal dus 23.580 stuks!! Een groot aantal kwam van de navolgende gevers: mevrouw Van de Bijl uit Heerle, mevrouw Romme, de heer Van Tilburg en de heer Braat uit Roosendaal, mevrouw Mathijssen, de heer Van der Heijden en mevrouw van Luijk uit Wouw en nog vele andere gevers. Geruild is er met de heemkundekring "De Lande van Zegge". Tijdens de braderie hebben zeer veel mensen gehoor gegeven aan de oproep om bidprentjes in te leveren.

De bidprentjes van Wouw tot 1960, 3.000 stuks, zijn nu allemaal ingeraamd, wat een heidens karwei was en zitten allemaal op alfabet in albums. Hiervoor zijn de nodige albums en hoezen aangekocht. Ook zijn er vele aanvragen geweest voor gegevens ten behoeve van familieonderzoek. Aan de tijdschriften van de vereniging werd regelmatig een bijdrage geleverd in de vorm van artikel over bijzondere bidprentjes onder de titel: "Uit de Santenkraam van de Vierschaer".

Werkgroep BIR (Beheren, Inventariseren en Registreren)

De werkgroep BIR bestaat uit: Frans Schuurbijs, Jopie van der Stelt-Vissenberg en Annelies Cuperus-Vissenberg.

Het verslagjaar was een rustig jaar voor de werkgroep. Het belangrijkste feit is, dat het kerkbestuur ons verzocht heeft in de loop van 2009 de kelder onder de kerk leeg te halen. Het kerkbestuur heet deze ruimte zelf nodig voor de archieven en spullen van de kerken in Wouwse Plantage, Moerstraten

en Heerle.

In het bestuur werd besloten kritisch alle spullen te bekijken en algemene spullen zoveel mogelijk naar specifieke musea c.q. instellingen over te hevelen en voor de vereniging de typische Wouwse items te bewaren. Dit zal in het volgende verslagjaar moeten plaatsvinden

Werkgroep Brandweermuseum

Voor de werkgroep was het jaar 2008 een jaar om bij te komen van het 25-jarig bestaan van het Brandweermuseum en de festiviteiten hiervoor. Het betekende echter de start van de voorbereidingen tot de organisatie van het 2^e Internationaal Hulpverleningsevenement ter gelegenheid van 750 jaar Essen in mei 2009.

De Ford F 800 van de Brandweer Hemiksem ging weer naar de thuisbasis, omdat deze weer een eigen garage-stalling kregen. Ook de Opel Blitz van de Brandweer Schoten ging terug naar Schoten, omdat dit voertuig geheel gerestaureerd zal worden ter gelegenheid van het 100-jarig bestaan van de brandweer aldaar op 10 mei 2011. Na deze viering zal het voertuig terugkeren naar het museum.

De stoomspuit met kar verblijft sinds het verslagjaar bij de Suiker Unie Dinteloord in Stampersgat, omdat de spuit daar met de nodige techniek, kennis en middelen gerestaureerd zal worden.

De werkgroep tenslotte bestaat uit een drietal actieve leden en 2 minder actieve leden. Van deze laatste houdt de ene zich voornamelijk bezig met de organisatie van evenementen en de andere is begonnen aan de opleiding tot brandweerofficier.

Werkgroep Distributie

De werkgroep distributie bestaande uit Piet Meul, Liza Roozen, Jan Verbogt, Jan Matthijssen, Arno Melis, Piet Hoendervangers, Frans Schuurbijs, Rien Reijnders, Nori Jaspers, Annelies en Cees Cuperus zorgden voor de verzending per post en de verspreiding van de tijdschriften en de nieuwsbrieven.

Werkgroep Fotoarchief

Deze werkgroep wordt bestaat uit Piet Hoendervangers.

Alle foto's, die in bruikleen waren van de gemeente Roosendaal waren vorig jaar gescand en op schijf gezet. Dit jaar zijn al deze foto's, ca. 3.600 stuks, opnieuw afgedrukt, zodat de vereniging weer een hardcopy heeft van elke foto. Alle foto's zijn op zuurvrij papier bevestigd en in archiefdozen opgeslagen. Ook heeft het fotoarchief weer talloze Wouwse foto's ontvangen en mogen toevoegen aan het archief.

Werkgroep Kinderspelen

Dianne Melis heeft de kinderspelen een zestal keer uitgeleend.

Werkgroep Redactie

De redactie bestond uit: Piet Hoendervangers, Huub Jonckheere, Jan de Bont, Kees Hellemons en Kees Boveé. Op de achtergrond gaven René Hermans en Frank Schijven de schrijvers advies en ondersteuning en corrigeerden de aangeleverde teksten, waarvoor dank.

Dit jaar slaagde de redactie er in om vier tijdschriften samen te stellen.

Het eerste nummer van de zesentwintigste jaargang bestond uit 88 pagina's en had een gevarieerde inhoud. Henk Hellegers vervolgde zijn serie met de gemeente Wouw in het jaar 1907. Cees Cuperus vervolgde zijn serie over bijzondere bidprentjes uit zijn verzameling met de vierde aflevering "Uit de Santenkraam van de Vierschaer". Huub Jonckheere leverde een vierde bijdrage aan de serie "Bijnamen". De serie "Oude versjes en liedjes" van Piet Meul werd voortgezet met nummer 33 en 34.

Naar aanleiding van een bezoek van de heren René Hermans en Huub Jonckheere aan de heer Herman Witteveen in Eindhoven kreeg u twee artikelen van zijn hand te lezen, namelijk over de familie Witteveen en een over 100 jaar melk met een aantal foto's over de productie ervan. De heer Prof. S. Teuns schreef tenslotte een aflevering van de "Kroniek uit een lang en vervlogen verleden".

Het tweede nummer bestaat uit 68 pagina's en bevat het jaarverslag over 2007 van de hand van secretaris Geert van Putten met o.a. het zilveren jubileumjaar van onze vereniging. Henk Hellegers schreef weer een aflevering over "Wouw in het nieuws in 1907". Cees Cuperus zet zijn serie "Uit de Santenkraam van de Vierschaer" voort met het vijfde deel met bidprentjes van P.A. (Piet) Juten. Huub Jonckheere vervolgt zijn serie met een vijfde aflevering van 50 bijnamen. Ook Piet Meul voegde voor de serie "Oude versjes en liedjes" vier versjes toe. Hij nam de lezers ook mee op een wandeling door het dorp Heerle met als gevolg, dat veel namen en plaatsen weer herinnering en herkenning oproepen aan vroegere tijden. Tussendoor werd er een brief ontvangen, gescheurd uit een schoolschrift van een Vlaming. Huub Jonckheere tenslotte startte de eerste aflevering van de originele tekst van een smokkelfilm uit 1947, "Doorlopen" geheten.

Het derde nummer, een bijzonder nummer, 110 pagina's dik, verscheen 25 jaar na het eerste nummer. Hoe dat allemaal in zijn werk ging, kon u lezen in een uitgebreid artikel van de hand van Huub Jonckheere. Cees Cuperus stond aan de wieg van een zeer interessant verhaal over Piet de Kok, een burgerslachtoffer aan het eind van de Tweede Wereldoorlog. Huub Jonckheere vervolgde zijn serie over de smokkelfilm "Doorlopen" met een tweede aflevering. Henk Hellegers leverde een bijdrage in de vorm van "Wouw in het jaar 1908".

Het vierde nummer bevat 72 pagina's en begon met een bijdrage van Jan Pijs uit Heerle met als titel: Van Dolle Maandag naar de bevrijding. Dit artikel bevat een verslag van vader Pijs over de laatste weken van de Tweede Wereldoorlog en de gebeurtenissen in en om Heerle. Ook bevat dit tijdschrift een stukje genealogie van de familie Pijs.

De redactie is nog steeds op zoek naar een hoofdredacteur en versterking van het team schrijvers. Piet Hoendervangers neemt zolang waar als interim-hoofdredacteur.

Werkgroep Zagerij

De werkgroep is ten opzichte van vorig jaar onveranderd gebleven en bestaat uit vier leden en één "freelancer". De machines zijn gebruiksklaar, te weten: houtzaag en slede, cirkelzaag en slede, draaibank en zandsteenslijper.

Waar nodig werd onderhoud aan de elektra en schilderwerk aan de machines gedaan.

Tijdens de Brabantse Kastelendag werd de zagerij bezet door drie man en zij verzorgden tot 17.00 uur de demonstraties op vakkundige wijze.

De werkzaamheden voor 2008 zijn: er wordt weer uitgekeken naar de te houden demonstraties tijdens de Landgoeddag. Kortom ook in 2008 werd door de werkgroep met enthousiasme gewerkt aan alle facetten van de zagerij.

Werkgroep Archeologie

De werkgroep bestaande uit Kees Hoendervangers, Rene Hermans, Ron Bakx en uitgebreid in de loop van het jaar met Gerard Haast.

De boringen zijn dit jaar afgerond. Ron schreef zijn scriptie over de boringen voor de universiteit van Leiden. Een collega studente heeft zand gezeeft uit de bodem van de gracht waarbij de planten te voorschijn kwamen die hier in het verleden groeide. Er is geld aangevraagd bij diverse instanties voor het uitvoeren van een radar onderzoek wat ook gelukt is. In 2009 wordt dit onderzoek uitgevoerd. In het archief van Bergen op Zoom zijn de oude bouwrekeningen vertaald en op dit moment worden de domeinrekeningen vertaald.

Op 13 september was Kees Hoendervangers op de kasteelweide aanwezig om uitleg te geven aan bezoekers in het kader van de Open Monumentendag.

Overige activiteiten

Brabantse Kastelendag/Tuinbeurs

Voor de 17de keer, op 12 mei 2008, werd de Brabantse Kastelendag gehouden in combinatie met de tuinbeurs. Het was wederom een succes, mede door de vele vrijwilligers.

De dag trok 1020 personen betalende bezoekers en 295 65+ ers, en evenals voorgaande jaren konden kinderen tot 13 jaar gratis naar binnen. Iedereen kon genieten van de diverse attracties, verschillende muziekgezelschappen en koren, brandweer museum, houtzagerij, kinderspelen, schminken en demonstraties.

Braderieën en markten

Om meer bekendheid te geven aan onze activiteiten was de vereniging aanwezig op: Koninginnedag te Heerle, de Harvest Fair in Wouwse Plantage en de braderie in Wouw. Diverse vrijwilligers van de vereniging bemensten de kraampjes.

Excursie

De excursie ging dit jaar op 22 juni naar Waterloo, waar de finale veldslag tussen de Engelsen, Pruisen, Nederlanders en het Franse leger werd nagespeeld en waar Napoleon werd verslagen en naderhand verbannen. In de middag werden een aantal musea bezocht.

Kerststal

Voor de 9^e maal werd er door de vrijwilligers van onze vereniging een levensgrote kerststal opgebouwd, dit jaar in ons Heemcentrum "De Kapel" en was er opnieuw een "Kerststallenlooproute". Voor het publiek was de kerststal en de tentoonstelling te bezichtigen vanaf Eerste Kerstdag tot en met Nieuwjaar. Op 27 december tijdens de Kerststallenlooproute was het 's avonds druk en gezellig.

Diverse koren gaven extra sfeer aan de avond, zoals Vivace uit Heerle, het Lambertuskoor uit Wouw en Meezingkoor "Spek en Bonen", eveneens uit Wouw. Evenals vorig jaar was de looproute een succes en ruim 1.000 bezoekers kwamen de kerststal in het heemcentrum bezichtigen.

Regionale Heemquiz

Dit jaar deed weer een team van onze vereniging mee aan de regionale heemquiz in Hoeven en na veel puzzelen werd de tweede plaats bereikt.

Rondleidingen landgoed Wouwse Plantage

De rondleidingen op het landgoed Wouwse Plantage werden ook dit jaar weer door de heer Piet Meul verzorgd. De rondleidingen gingen onder andere langs het witte kasteeltje, het jachthuis, de houtzagerij (met demonstratie) en het brandweermuseum. In totaal werden 40 belangstellenden rondgeleid.

Op de "vrije" rondleidingen op de twee laatste woensdagen van juli en de twee eerste woensdagen in augustus kwamen 100 personen op af.

Vierschaertrofee

De strijd om de "Vierschaertrofee", gehouden tijdens de algemene ledenvergadering van 12 maart 2008, werd dit jaar gewonnen door Frank Schijven en was samengesteld door Dianne Melis en Piet Hoendervangers.

Sponsoring

Woonatelier Hans Huijbrechts uit Wouw sponsorde ook dit jaar weer de heemkundekring. Van de gemeente Roosendaal kregen we een ondersteuningssubsidie voor het jaar 2008.

Huisvesting

De kapel is zonder onze vereniging in kennis te stellen vorig jaar verkocht door de gemeente aan de SDW. De heemkundekring is in dit gehele proces geen gesprekspartner geweest en kon alleen accepteren en kennisnemen hetgeen de gemeente had beslist. Er zijn nog diverse pogingen geweest om met de gemeente tot een andere regeling te komen.

Op dit moment is de kapel eigendom van SDW en loopt het huurcontract ook via deze stichting. De eerste vier jaar is er voor de vereniging een overgangsregeling. Afspraak is, dat de heemkundekring de komende vier jaren het gebouw kan blijven gebruiken. Het energieverbruik van het heemcentrum moet door de vereniging worden betaald.

De gemeente Roosendaal bracht ook het voorstel ter tafel om het gehele complex Kloosterstraat 9 – 11 op de gemeentelijke monumentenlijst te plaatsen. Het eerste schetsplan voor de aanpassing van het gebouw werd afgewezen.

Lezing

Op 30 januari gaf Ad Rooms in een vol heemcentrum een lezing over het Roomse leven van weleer. Ook was er later dit jaar een lezing in het kader van het Religieus Erfgoed.

Exposities

Op 23 en 24 februari vond er in het heemcentrum een tentoonstelling plaats van 19 verzamelingen.

Externe activiteiten

Het bestuur heeft vergaderingen en bijeenkomsten bezocht met betrekking tot het Cultuurhistorisch netwerk, Brabants Heem, regionaal overleg Brabants Heem.

Het bestuur dankt alle vrijwilligers, instanties en personen die de Vierschaer het afgelopen jaar op enigerlei wijze hebben geholpen om haar doelstellingen te bereiken. Wij zijn blij dat u zich samen met ons, hand in hand, inzet voor de heemkunde van Wouw en haar omgeving.

Wouw, februari 2010.